

FINANČNÉ VYKAZOVANIE V KONTEXTE TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA⁴⁷

Financial reporting in sustainable development context

Zuzana Kubaščíková

Úvod

V súčasnosti môžeme sledovať trend analýzy a syntézy doterajších poznatkov v rôznych vedných odboroch a ich aplikovanie na riešenie rozporov medzi činnosťou človeka a zabezpečením trvalo udržateľného rozvoja. Podniky pristupujú k prispievaniu k trvalo udržateľnému rozvoju sveta prostredníctvom realizovania konkrétnych akcií. Aktívne pristupujú k pomoci znevýhodneným skupinám, k ochrane životného prostredia a zodpovednému prístupu k spotrebe prírodných zdrojov, ale aj k vzdelávaniu a podpore umenia.

Spoločenská zodpovednosť je koncept podnikania, v ktorom sa podniky dobrovoľne rozhodnú implementovať do svojich obchodných stratégií a aktivít také rozhodnutia, ktoré prispievajú k zlepšeniu stavu spoločnosti a k čistote životného prostredia pri rešpektovaní záujmov všetkých zúčastnených strán.⁴⁸

Oblasti záujmu podnikov, ktoré pristúpili k spoločensky zodpovednému podnikaniu:

- podpora vzdelávania a tým prispievanie k prehĺbeniu kvality výučby a výchove nových generácií odborníkov, ktorí prispievajú k úspešnému napredovaniu podnikov i celého hospodárstva,
- podniková filantropia - finančné a materiálne dary pre organizácie pomáhajúce znevýhodneným skupinám,
- otázky komunity a dobrovoľníctvo – podpora chránených dielní, darovanie 2% dane z príjmu, poskytovanie tovarov a služieb vybraným organizáciám za symbolické ceny na podporu ich činnosti, podpora dobrovoľníckych aktivít zamestnancov, poskytovanie plateného voľna na dobrovoľnícke aktivity zamestnancov a pod.
- ochrana životného prostredia – znižovanie uhlíkovej stopy, používanie ekologicky prijateľných surovín, separovanie odpadu, šetrenie energií.

Vykazovanie spoločensky zodpovedného podnikania

Vydávanie správ o spoločenskej zodpovednosti nie je, na rozdiel od výročných správ, povinné zo zákona. Dáva však možnosť sumarizovať komplexné aktivity podniku v oblasti spoločenskej zodpovednosti a merať výkonnosť nielen v oblasti ekonomickej, ale aj v oblasti environmentálnej či sociálnej. Zavedenie zodpovedného podnikania a vykazovania vyžaduje implementovať manažment spoločensky zodpovedného podnikania. Kvalitná správa hovorí

⁴⁷ Tento príspevok bol pracovaný ako jeden z výstupov výskumného projektu "Globalizácia a harmonizácia účtovníctva v podmienkach hospodárskej krízy" číslo IG 2617121/10.

⁴⁸ Busard A., Markuš M., Bunčák M., Marček E., Mazurkiewicz: Spoločensky zodpovedné podnikanie, Bratislava: Nadácia Integra, 2005.

nielen o úspechoch spoločnosti, ale aj o jej rezervách, negatívnych vplyvoch podniku na okolie a o vplyve spoločnosti na trvalo udržateľný rozvoj.

Správy o zodpovednom podnikaní majú niekoľko formátov. Najpoužívanejším nástrojom na písanie správ o zodpovednom podnikaní sú smernice Global Reporting Initiative, ktoré predstavujú najkomplexnejší a najväčší počet indikátorov. Okrem profilu podniku obsahujú aj manažérsky prístup ku každej reportovanej oblasti a 79 indikátorov. Pre jednotlivé sektory ekonomiky boli pripravené aj doplňujúce indikátory.

Pomocou novej verzie G3 reportuje vo svete viac než 1114 organizácií, celkovo smernice používa až 2906 podnikov a vládnych či nevládnych inštitúcií.⁴⁹

Ďalší rámec, pripravila organizácia AccountAbility pod názvom AA1000. Ide o nástroj pri overovaní správy, čiže je využiteľný hlavne pri kontrole obsahu správy treťou osobou. Tento rámec dáva podnikom návod na začatie dialógu s používateľmi, počas ktorého sa vytvoria systémy na zber údajov nevyhnutných na dosiahnutie vyššej efektivity reagovania na očakávania používateľov a zlepšovanie celkovej výkonnosti podniku. Pomocou tohto rámca bolo zostavených a overených až 325 správ.⁵⁰

Priekopníkom zostavovania správ o zodpovednom podnikaní na Slovensku je Slovnaft, ktorý prvú takúto správu vydal v roku 2001. Neskôr sa k Slovnaftu pridali aj ďalšie podniky – U.S. Steel Košice, Orange Slovensko (od roku 2003), Slovak Telekom (od roku 2005) a Provident financial (od roku 2006). V roku 2007 pribudlo viacero podnikov, ktoré vydali svoju správu o zodpovednom podnikaní podľa medzinárodne akceptovaných smerníc Global Reporting Initiative (GRI), verzia G3. Sú to hlavne Všeobecná úverová banka, IBM, Tesco a ďalšie. Viacero podnikov vykazuje údaje pomocou týchto smerníc svojim materským spoločnostiam, aj keď na Slovensku nevydávajú samostatnú správu. Na internetovej stránke www.blf.sk sú k dispozícii už i prvé výročné správy o spoločenskej zodpovednosti za rok 2009.

Vykazovanie spoločensky zodpovedného podnikania a vplyv na hodnotu podniku

Podnik by mal vytvoriť a kontinuálne dodržiavať opatrenia, ktoré majú alebo môžu mať významný pozitívny celospoločenský vplyv a vyplývajú z činnosti podniku. Tieto informácie potrebujú taktiež investori, ktorí sledujú účinnosť opatrení prijatých daným podnikom.

Meranie spoločensky zodpovedného podnikania pre investorov je možné prostredníctvom indexu FTSE4Good. Index FTSE4Good je index spoločností, ktoré spĺňajú určité environmentálne a sociálne štandardy. Tento index, resp. zoznam spoločností využívajú investori na vytváranie a meranie fondov. Pre manažérov spoločensky zodpovedného podnikania predstavuje index istú formu reputácie podniku. Do indexu je zaradených takmer 900 podnikov, ktoré spĺňajú stanovené kritériá týchto oblastiach: environmentálny manažment, klimatická zmena, boj proti korupcii, dodržiavanie ľudských práv a pracovného práva a manažment dodávateľského reťazca.⁵¹

⁴⁹ www.corporateregister.com

⁵⁰ www.accountability21.net

⁵¹ www.blf.sk

Záver

Podniky, ktoré sa usilujú o spoločensky zodpovedné podnikanie predpokladajú, že takéto správanie im zabezpečí trvalý prínos. Takéto aktivity môžu podniky prezentovať podľa niekoľkých celosvetovo používaných rámcov spoločensky zodpovedného vykazovania. Plnenie cieľov spoločensky zodpovedného podnikania je možné sledovať prostredníctvom informácií z účtovného informačného systému, preto je nevyhnutné zahrnúť otázky životného prostredia aj do účtovníctva spoločností. Informácie, ktoré poskytuje účtovníctvo, umožnia podniku vyhotoviť kvalitnú správu o spoločensky zodpovednom podnikaní.

Existuje mnoho možností ako môžu podniky využiť prínosy plynúce zo skutočnosti, že dodržiavajú princípy spoločensky zodpovedného podnikania. Zavedenie spoločensky zodpovedného podnikania a jeho vykazovanie prináša podniku mnohé pozitíva a aj zvýšenie reputácie podniku. V súčasnosti sa už objavujú prvé indexy zaoberajúce sa meraním spoločensky zodpovedného podnikania.

Abstrakt

Tento príspevok prezentuje význam vykazovania spoločensky zodpovedného podnikania. Vykazovanie spoločensky zodpovedného podnikania predstavuje základný nástroj merania vplyvu podnikov na trvalo udržateľný rozvoj. Význam takéhoto vykazovania neustále stúpa a má vplyv na dlhodobú prosperitu. V súčasnosti je tiež možné na meranie vplyvov spoločností v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania používať aj indexy.

Kľúčová slova: trvalo udržateľný rozvoj, spoločensky zodpovedné podnikanie, vykazovanie spoločensky zodpovedného podnikania.

Summary

The goal of this paper is to describe the significance of the corporate social responsibility reporting. Corporate social responsibility reporting is a fundamental method for measuring the contributions of the business to sustainable development. The significance of the sustainability reporting is growing in connection with long-time prosperity. Nowadays it is also possible to use indexes for measuring contributions of companies to corporate social responsibility development.

Key words: classification Sustainable Development, Corporate Social Responsibility, Corporate Social Responsibility Reporting

JEL klasifikácia: M41, M40, Q5, Q56

Použitá literatúra

- [1] Busard A., Markuš M., Bunčák M., Marček E., Mazurkiewicz: Spoločensky zodpovedné podnikanie, Bratislava: Nadácia Integra, 2005.
- [2] Lamberton G. (2005), Sustainability accounting – a brief history and conceptual framework, Accounting Forum 29 (2005) 7-26. <http://www.sciencedirect.com> (referred on 15/06/2010)
- [3] <http://www.accountability21.net> (referred on 15/01/2010)
- [4] <http://www.blf.sk> (referred on 15/06/2010)
- [5] <http://www.emaweb.org> (referred on 15/06/2010)
- [6] <http://www.globalreporting.org> (referred on 15/06/2010)
- [7] <http://www.orange.com> (referred on 15/06/2010)

[8] <http://www.slovnaft.sk> (referred on 15/06/2010)

[9] <http://www.zodpovednepodnikanie.sk> (referred on 15/06/2010)

Kontakt

Zuzana Kubaščíková, Ing., Ph.D., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 764, kubascikova.zuzana@gmail.com